

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی
مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

تعاریف و مفاهیم استعمال اتباع خارجی (ویرایش نهایی)

دیماه ۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به منظور انسجام، مقایسه پذیری و یافتن ابزارهای مطمئن برای ارتقای کیفیت تولید آمارهای رسمی کشور، موضوع شناسایی واژه‌های تخصصی وزارتخانه متبوع و استانداردسازی آنها به عنوان یکی از فعالیت‌های این مرکز در دستور کار قرار گرفته است. این امر به عنوان بخشی از استانداردهای آماری و در راستای توصیه‌های بین‌المللی و ملی در تولید آمار می‌باشد. لذا در سال ۱۳۹۳، واژه‌های مرتبط با اداره کل اشتغال اتباع خارجی در سطح سازمانی مورد بررسی قرار گرفته و سپس به دفتر استانداردها و نظارت بر طرح‌های آماری مرکز آمار ایران جهت استانداردسازی در سطح ملی ارایه شد، لذا با همکاری این مرکز، اداره کل ذی ربط و مرکز آمار ایران تعاریف و مفاهیم اشتغال اتباع خارجی مورد بررسی مجدد قرار گرفت. بر این اساس لیست واژه‌ها و تعاریف استاندارد شده (ویرایش نهایی) در ادامه بیان گردیده است. با توجه به استاندارد سازی این واژگان در سطح ملی الزامی است این تعاریف و مفاهیم در تدوین آیین نامه، دستورالعمل‌ها، قوانین، طراحی سامانه‌ها، ارایه نتایج و گزارشات مدنظر قرار گیرد.

در پایان از همکاری و مساعدت **سرکارخانم‌ها ملک پور و حسن پور** و کارشناس مرکز آمار ایران که در سطح ملی اقدام به استانداردسازی واژه‌های اداره کل اشتغال اتباع خارجی نموده و نیز **سرکار خانم‌ها سخائی و صادقی اقدام و جناب آقایان عباسی، مرتضایی و لطفعلی خانی** که در سطح سازمانی با کارگروه استاندارد سازی همکاری نموده‌اند، کمال تشکر و قدر دانی را دارم.

همچنین مرکز آمار و اطلاعات راهبردی، به عنوان دبیرخانه کمیته آمار بخشی آمادگی خود را برای دریافت واژه‌های تخصصی هر اداره کل یا سازمان تابعه به منظور استانداردسازی واژه‌های مربوطه جهت ارایه به مرکز آمار ایران، اعلام می‌دارد.

سید نعمت‌اله میرفلاح نصیری
رئیس مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

فهرست واژه‌ها

صفحه	واژه
۱	ابطال پروانه کار تبعه بیگانه
۱	اشتغال غیر مجاز تبعه بیگانه
۱	اشتغال مجاز تبعه بیگانه
۱	پروانه کار تبعه بیگانه
۱	پروانه کار موقت تبعه بیگانه
۲	تبعه بیگانه غیر مشمول موافقت هیات فنی اشتغال (تبعه بیگانه مشمول ماده ۱۲۲ قانون کار)
۲	تبعه بیگانه ماهر (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)
۲	تجدید پروانه کار تبعه بیگانه
۳	تغییر پروانه کار تبعه بیگانه
۳	تمدید پروانه کار تبعه بیگانه
۳	تمدید و تغییر پروانه کار تبعه بیگانه
۳	روادید ورود با حق کار مشخص
۴	سرمایه‌گذار خارجی دارای مجوز اشتغال
۴	صدور پروانه کار تبعه بیگانه
۴	کارت کار موقت
۴	گواهی خاتمه کار تبعه بیگانه
۴	هیات فنی اشتغال اتباع خارجی (هیات فنی اشتغال اتباع بیگانه)

ابطال پروانه کار تبعه بیگانه

فرایندی است که طی آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در صورت خاتمه قرارداد کار تبعه بیگانه^۱ با درخواست لغو پروانه کار و تحویل آن از سوی کارفرما، نسبت به خاتمه کار تبعه بیگانه موافقت می‌نماید.

اشتغال غیر مجاز تبعه بیگانه

اشتغال تبعه بیگانه‌ای که فاقد پروانه کار، پروانه کار موقت یا کارت کار موقت بوده و مطابق قانون کار اجازه اشتغال در کشور را ندارد که در صورت اشتغال، کارفرمای وی متخلف محسوب شده و مشمول جریمه خواهد بود.

اشتغال مجاز تبعه بیگانه

اشتغال تبعه بیگانه‌ای که به موجب داشتن پروانه کار، پروانه کار موقت یا کارت کار موقت، اجازه اشتغال در کشور را داشته باشد. تبعه بیگانه دارای چنین مجوزی، کارگر مشمول قانون کار محسوب می‌شود.

پروانه کار تبعه بیگانه

مجوزی است شامل اطلاعاتی مانند مشخصات هویتی تبعه بیگانه، نام کارفرما، منطقه کار، نوع شغل و مدت اعتبار که به منظور اشتغال مجاز تبعه بیگانه در ایران توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی اعطا می‌شود.

پروانه کار موقت تبعه بیگانه

مجوزی است برای اشتغال فوری تبعه بیگانه که بنا به مصلحت کشور در حوزه‌های استخراج معادن، تولید صنعتی (ساخت)، تامین برق و گاز، آبرسانی و ساختمان و بنا به درخواست وزیر مربوط از وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی و کسب موافقت وی با اعتبار حد اکثر سه ماه و بدون رعایت تشریفات مربوط به صدور روادید

^۱ تبعه بیگانه دارای پروانه کار مشمول قانون کار است و قرارداد کار وی نیز همانند قرارداد کار کارگر دارای تابعیت ایرانی مشمول قانون کار است.

ورود با حق کار مشخص، صادر شده و باید طی مدت مذکور (حد اکثر سه ماه) اقدامات لازم به منظور اخذ پروانه کار صورت گیرد.

تبعه بیگانه غیر مشمول موافقت هیات فنی اشتغال (تبعه بیگانه مشمول ماده ۱۲۲ قانون کار^۲)

تبعه بیگانه‌ای است که پروانه کار وی بدون اخذ مجوز از هیات فنی اشتغال اتباع بیگانه صادر و در صورت نیاز، تجدید یا تمدید شده و دارای حد اقل یکی از شرایط ذیل است:

۱- حد اقل ۱۰ سال مداوم در ایران اقامت داشته باشد؛

۲- دارای همسر ایرانی باشد؛

۳- مهاجر از کشورهای بیگانه به خصوص کشورهای اسلامی دارای دفترچه یا کارت مهاجرت معتبر یا پناهنده سیاسی دارای دفترچه یا کارت پناهندگی معتبر با تایید وزارت‌خانه‌های امور خارجه و کشور باشد.

تبعه بیگانه ماهر (وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی)

تبعه بیگانه دارای مهارت کاری است که پس از کسب موافقت هیات فنی اشتغال اتباع خارجی در صورتی که نیروی کار داوطلب دارای همان مهارت کاری با تابعیت ایرانی وجود نداشته باشد، در شغلی معین مشغول به کار شده و موظف است مهارت خود را در حین کار به منظور جای‌گزینی، به نیروی کار دارای تابعیت ایرانی آموزش دهد.

تجدید پروانه کار تبعه بیگانه

فرایندی است که طی آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در اثر تغییر کارفرمای تبعه بیگانه دارای پروانه کار، با درخواست کارفرمای جدید و ارائه گواهی خاتمه کار تبعه بیگانه از سوی کارفرمای قبلی با اشتغال تبعه بیگانه در همان شغل یا شغل جدید موافقت می‌نماید.

^۲ تبعه بیگانه مشمول ماده ۱۲۲ قانون کار مترادف با تبعه بیگانه غیر مشمول موافقت هیات فنی اشتغال است

تغییر پروانه کار تبعه بیگانه

فرایندی است که طی آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با درخواست کارفرما به دلیل تغییر محل کار یا تغییر شغل تبعه بیگانه یا هر دو، نسبت به اعمال تغییرات مورد نظر در پروانه کار وی موافقت می‌نماید.

تمدید پروانه کار تبعه بیگانه

فرایندی است که طی آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با درخواست کارفرما پیش از اتمام اعتبار پروانه کار تبعه بیگانه (با اعتبار ۱۲ ماه و کمتر) نسبت به ادامه اشتغال در شغل مشخص شده در روادید با حق کار مشخص وی موافقت می‌نماید.

تمدید و تغییر پروانه کار تبعه بیگانه

فرایندی است که طی آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با درخواست کارفرما پیش از اتمام اعتبار پروانه کار تبعه بیگانه (با اعتبار ۱۲ ماه و کمتر) نسبت به ادامه اشتغال وی در شغل یا محل جدید، موافقت می‌نماید.

روادید ورود با حق کار مشخص

نوعی از روادید است که پس از درخواست کارفرما به وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی در شغل مشخص شده و موافقت با آن، به منظور ورود به کشور و اشتغال تبعه بیگانه به استثنای موارد ذیل، توسط وزارت امور خارجه صادر می‌شود.

۱- ماموران دیپلمات و کنسولی، و کارکنان سازمان ملل متحد و سازمان‌های وابسته به آن با تایید وزارت امور خارجه؛

۲- خبرنگاران خارجی به شرط معامله متقابل و تایید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی؛

۳- اتباع بیگانه‌ای که برای آن‌ها پروانه کار موقت صادر می‌شود؛

۴- مهاجران دارای کارت مهاجرت معتبر و پناهندگان سیاسی دارای کارت پناهندگی معتبر با موافقت وزارت کشور و وزارت امور خارجه.

سرمایه‌گذار خارجی دارای مجوز اشتغال

سرمایه‌گذار خارجی است که پس از اخذ مجوز سرمایه‌گذاری در ایران از وزارت امور اقتصادی و دارایی و با معرفی آن وزارت‌خانه و موافقت هیات فنی اشتغال اتباع خارجی، امکان فعالیت اقتصادی در کشور را به دست می‌آورد.

صدور پروانه کار تبعه بیگانه

فرایندی است که طی آن وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی پس از اعطای روادید ورود با حق کار مشخص بنا به درخواست کارفرما، پروانه کار تبعه بیگانه را به مدت حد اکثر یک سال (با اعتبار ۱۲ ماه و کم‌تر) صادر می‌کند که در صورت لزوم امکان تجدید، تغییر یا تمدید آن وجود دارد.

کارت کار موقت

مجوزی است که وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با درخواست کارفرما برای تبعه بیگانه دارای دفترچه پناهندگی معتبر یا کارت مهاجرت معتبر، به منظور اشتغال در یکی از فعالیت‌های اقتصادی مصوب بر اساس نیاز استان‌ها (عمدتاً در یکی از حوزه‌های کشاورزی، جنگل‌داری و ماهی‌گیری، ساختمان و کوره‌پزخانه‌ها (بخشی از تولید صنعتی یا ساخت)) برای مدت حد اکثر یک سال صادر نموده و قابل تمدید است.

گواهی خاتمه کار تبعه بیگانه

تاییدیه‌ای است مبنی بر قطع ارتباط کاری بین تبعه بیگانه و کارفرما که از سوی کارفرما صادر می‌شود.

هیات فنی اشتغال اتباع خارجی (هیات فنی اشتغال اتباع بیگانه)

هیاتی است متشکل از دو نفر نماینده وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با حکم وزیر و یک نفر نماینده معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست‌جمهوری که در خصوص امکان یا عدم امکان اعطای مجوز اشتغال به اتباع بیگانه ماهر یا سرمایه‌گذار خارجی، اقدام به بررسی و اتخاذ تصمیم می‌نماید.

۱- هیات فنی اشتغال اتباع بیگانه مترادف با هیات فنی اشتغال اتباع خارجی است.